

ויקח העבד עשרה גמלים וגו' וכל טוב אדניו בידו¹. פירש רש"י², שטר מתנה כתב ליצחק על כל אשר לו וכו'. נראה לפרש בדרך רמז, כי הנה כתיב (תהלים פט ג)³ עולם חסד יבנה, כי עיקר בנין העולמות הוא על ידי חסד⁴. והנה ידוע, כי שם ע"ב הוא בחסד⁵. והנה, אנחנו מתפללים, יאני זהו הושיעה, כי יאני והו' הם שני שמות משם של ע"ב⁶, וגימטריא 'אני והו' הוא בגימטריא ע"ח, גימטריא שלשה הויות⁷, גימטריא 'מזלא'⁸.

והנה, אליעזר התפלל (פסוק יב)¹ וַעֲשֵׂה חֲסִיד עִם אֲדֹנָי אַבְרָהָם, כי רצה למשוך השפעת החסד עליו, ממזל העליון, משלשה שמות הויות⁹, אשר הם מקור הייג תקוני דיקנא⁹, שהם רחמים גמורים. וכן מצינו בפרשתו של אליעזר, בפסוק (טז) וַתֵּרָד הָעֵינָה וַתִּמְלֹא - הוא ראשי - תיבות וה"ו, הוא שם אחד מהע"ב שמות, רמז לדברינו הנ"ל. והנה, השם וה"ו גימטריא שם אהו"ה¹⁰, שהוא גשפנקא דחתיים ביה שמיא וארעא, והוא יוצא מראשי תיבות את השמים ואת הארץ (בראשית א א), כדאיתא בספרי הקבלה¹¹, והוא גימטריא טוב - י"ז

וזוהו ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי וגו' וכל טוב אדוניו בידו - היינו י"ז המרמז לשם וה"ו - שם אהו"ה, אחד מהשמות של ע"ב שהוא בחסד - מדרגתו של אברהם, ועל ידי העקידה - שנקלל אשא במיא ומינא באשא¹² כדאיתא בזוהר הקדוש¹³ - הושפעו החסדים גם על יצחק. וזה יש לרמז בדברי רש"י ז"ל¹⁴, שטר מתנה כתב ליצחק על כל אשר לו וזה מבואר בהפסוק (בראשית כה ה) וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק, דהיינו כמאמרנו הנ"ל, שאחר העקידה נכללו החסדים גם ביצחק, כמאמר הזוהר הקדוש שנקלל אשא במיא וכו', ודו"ק

ויהי כאשר כלו הגמלים לשותות וגו' ויקח האיש גזם זהב בקע משקלו וישני צמידים על ידיו עשרה זהב משקלם וגו'¹. ויש להבין, למה מבאר הפסוק כמה היה משקלם, וכבר דרשו חז"ל¹⁴, וגם אנחנו נאמר בעזרת השם

דהנה איתא בספרים, כאשר בא אברהם מהעקידה, והתחיל להשתדל בזיווגו של יצחק, והבין הס"מ שניצא אורות גדולים מזיווג קדוש כזה. עמד אחורי הדלת של אברהם, לשמוע המקום שרוצה לזווג משם, בכדי שידע לקטרג. וכאשר שמע שצוה אברהם את אליעזר שילך לבית בתואל ולבן, אז שמח שמחה גדולה, כי ראה שיצא משם עשו הרשע - והחדיל לקטרג. אדרבה,

¹ בראשית פרק כד: (י) ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו וכל טוב אדניו בידו ויקחם וילך אל-אגם נהרים אל-עיר נחור: (יא) ויבקר הגמלים מחוץ לעיר אל-באר המים לעת ערב ואת צאת השאבת: (יב) ויאמרו יקח אלהי אדני אברהם הקרה-גא לפני היום ועשה-חסד עם אדני אברהם: (יג) הנה אנכי נצב על-עין המים ובנות אנשי העיר יצאת לשאב מים: (יד) והיה הנער אשר אמר אליה הטי-גא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם-גמליך אשקה אתה הלכת לעבדך ליצחק ובה אדע כי-עשית חסד עם-אדני: (טו) ויהי-הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת אשר ילדה לבתואל בן-מלכה אשת נחור אחי אברהם וכדה על-שכמה: (טז) והנער טבת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה ותירד העינה ותמלא כדה ותעל: (יז) וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמליני גא מעט-מים מפךר: (יח) ותאמר שתה אדני ותמחר ותירד כדה על-ידה ותשקה: (יט) ותכל להשקות ותאמר גם לגמליך אשאב עד אם-פלו לשותת: (כ) ותמחר ותער כדה אל-השקת ותירץ עוד אל-הבאר לשאב ותשאב לכל-גמלי: (כא) והאיש משתאה לה מחר"ש לדעת ההצליח יקח דרךו אם-לא: (כב) ויהי כאשר כלו הגמלים לשותות ויקח האיש גזם זהב בקע משקלו וישני צמידים על-ידיו עשרה זהב משקלם: (כג) ויאמר בת-מי את הגיד גא לי היש בית-אביר מקום לנו ללון: (כד) ותאמר אליו בת-בתואל אנכי בן-מלכה אשר ילדה לנחור: (כה) ותאמר אליו גם-תבן גם-מספוא רב עמנו גם-מקום ללון: (כו) ויקד האיש וישתחו ליקח:

² רש"י: וכל טוב אדוניו בידו - שטר מתנה כתב ליצחק על כל אשר לו, כדי שיקפצו לשלוח לו בתם:

³ תהלים פרק פט פסוק ג: גי-אמרת עולם חסד יבנה שמים תכן אמונתך בהם:

⁴ זוהר - רעיא מהימנא כרך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רנז עמוד א: דבניינא מתחיל מחסד הדא הוא דכתיב (תהלים פט) עולם חסד יבנה

⁵ יו"ד ה" ו"ו ה" = ע"ב = חסד

⁶ רש"י מסכת סוכה דף מה עמוד א ד"ה אני והו: אני והו - בגימטריא: אנה ה', ועוד: משבעים ושתים שמות הן, הנקובים בשלש מקראות הסמוכין בפרשת ויהי בשלח: ויסע וגו' ויבא בין מחנה ויט משה את ידו, ושלשת בני שבעים ושתים אותיות, ומהן שם המפורש: אות ראשונה של פסוק ראשון, ואחרונה של אמצעי, וראשונה של אחרון, וכן בזה הסדר כולן, השם הראשון והו: ו"ו של ויסע, ה"א דכל הלילה, ו"ו דויט, ושם השליש ושבע הוא אני: אל"ף דמאחריהם, ונו"ן ראשון דהענן בחשבון של מפרע, ויו"ד דרוח קדים.

⁷ הו"ה = 3 * 78 = ע"ח = מזלא

⁸ זוהר - האדרא רבא כרך ג (במדבר) פרשת נשא דף קלד עמוד א: האי חוטא יקירא קדישא דכל שערי דדיקנא תליין ביה אתקרי מזל, מ"ט משום דכל קדשי קודשין קדושיא בהאי מזלא תליין, וס"ת אף על גב דאיהו קדוש לא חל עליה עשר קדושין עד דעייל להיכל, כיון דעייל להיכל אתקרי קדוש בעשר קדושות, כגוונא דלעילא דלא אתקרי היכל אלא כד אתחברן עשר קדושות, ותאנא הכל תלוי במזל דאיהו האי חוטא יקירא קדישא דכל שערי תליין ביה, אמאי אקרי מזל משום דמניה תליין מזלי ומזלי מניה עלאין ותתאין

⁹ זוהר כרך ג (במדבר) פרשת נשא דף קמו עמוד ב דף קמז עמוד א: ות"ח דכל הני כ"ב אתון (ס"א רחמי) (ס"א דכל הני כ"ב מכילן דרחמי) משה אמרן בתרי זמני, זמנא קדמאה אמר י"ג מכילן דעתיקא דעתיקין סתימא דכלא

¹⁰ מאור ושמש שמות פרשת כי תשא: מצינו עוד שם אחד גבוה יותר משם אה"ה - והוא שם אהו"ה, עיין בבבית מנוחה שכתב, שזה השם יותר גבוה משם אה"ה, כי מן שם אהו"ה יוצא שם אה"ה. וגם בספר שתי ידות פירוש על הזוהר כתוב שם, ששם אהו"ה הוא יותר גבוה משם אה"ה, והוא בגימטריא טוב. וזהו הטוב הגנוז, אשר היה אדם מביט בו מסוף העולם עד סופו וגנוז הקדוש ברוך הוא לצדיקים.

¹¹ זוהר - השמטות כרך א (בראשית) דף רנא עמוד א: בראשית ברא אלהים א"ת ה"שמים ו"את ה"ארץ ראשי תיבין אהו"ה דביה אתבריא שמיא וארעא א"ה ביה אתבריא שמיא ו"ה ביה אתבריא ארעא וכל מה דאית בה

¹² ספר מגלה עמוקות על התורה - פרשת וירא: ובשעת העקידה יצאת נשמה של יצחק בא אוריאל מסטרא דחסד של אברהם נקרא אוריאל ומסטרא דגבורה של יצחק נקרא נוריאל ולפי שעתה אמר יצחק אל אברהם אבי ומדתך חסד ואברהם השיב הנני בני עתה אני מתלבש במדתך ועומד במקום בני כד"א והאלהים נסה את אברהם שיהי"ה הוא כלול מדין ורחמים

¹³ זוהר כרך א (בראשית) פרשת חיי שרה דף קלג עמוד ב: ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק דא מיא דאתכליל באשא ובקדמיתא אתכליל כחדא אשא במיא,

¹⁴ בראשית רבה (וילנא) פרשה ס סימן ו (פרשת חיי שרה): רב הונא בשם רבי יוסף אבן יקרה היה בו והיה משקלה בקע, ושני צמידים על ידיה כנגד שני לוחות, עשרה זהב משקלם, כנגד עשרת הדברות

עלה בלבו לסייע¹⁵. אמנם, אליעזר - נֶאֱמָן בֵּיתוֹ של אברהם אבינו, אֶזְרָא קְבוֹרָה חֲלָצוֹ להכניע כוחות הדינים - מרכבתו של עשו הרשע, ולהגביר כח הרחמים. והנה, שורש הדינים - הן הק"כ צירופי אלקים דקדושה, אשר מְשִׁם יונקים החיצונים, כידוע. והיותר קשים - הם החמשה הראשונים¹⁶, נגד החמשה אותיות 'אלקים' הפשוטים, וחמשה פעמים אלקים עולה בגימטריא ת"ל מספר שְׁקָל. והנה, נמצא בספרי קודש, שְׁלֹמֹתָקָם צריך למעט המספר אחד בזעיר אנפין, ואחד בהשפעתו למלכות שישאר חת"ך¹⁷, והוא שם של רחמים הממונה על הפרנסה. וזהו סוד 'מחצית השקל' רצה לומר לחצות המספר **שקל** - להמעיט השנים¹⁸, כי החמשה פעמים אלקים הם גם כן נגד חמשה אותיות מנצפ"ך, ושני אותיות הראשונים הם היותר קשים, כמובא בספרי קודש¹⁹ על כן בהחסיר מהם שנים - נמתקין הדינים היותר קשים

ונחזור לענייננו, כאשר בא אליעזר - ראה תוקף הדינים על רבקה, הרמוזים בראשי תיבות **נְכֵדָה עַל שְׁכֵמָה** שהם ראשי תיבות **עשו**. גם נזכר שם חמשה פעמים 'וכדה'²⁰ וחמשה פעמים 'כד' - עולה ק"כ, רמז הק"כ צירופי אלקים. על כן **ויקח האיש נזם זהב** שעולה עם הכולל **יב"ק**, מספר השלשה שמות של רחמים - אהי"ה הוי"ה ואדני". **בקע משקלו** רצה לומר, בָּקַע וְהִחְלִיק מִסְפֵּר שְׁקָל - העולה לחמשה פעמים אלקים - החסיר שלא ישאר רק חת"ך - שֵׁם של רחמים. **ושני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם** רצה לומר, שהכניס יו"ד בתיבת עקב העולה שני פעמים אלקים, להמתיק גם הִשְׁנִי פעמים אלקים הראשונים, ומעקב יעשה **יעקב** בצירוף הוי"ד, שיעקב הוא מקור הרחמים על הַנְּקֻטָּה ישראל, ופעל שִׁיָּצָא ממנה יעקב - מדת הרחמים, להכניע כחו של הדינים של עשו, ודו"ק

הִנֵּה אֲנִי נֹצֵב עַל עֵין הַמַּיִם וגו'. וְהִיא הַנְּעִרָה אֲשֶׁר אָמַר אֵלֶיהָ וגו'. ויִרְץ הָעֶבֶד לִקְרֹאתָהּ וגו'. וְתָכַל לַהֲשִׁקְתּוֹ וְתֹאמַר גַּם לַגְּמִלִיךָ אֲשָׁאֵב וגו'. וְתֹמַר וְתִרְדּוּ וגו'. וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֲהָ לָהּ וגו'. וְהִיא כְּאִשֶּׁר כָּלוּ הַגְּמִלִים לְשִׁתּוֹת וִיקַח הָאִישׁ וגו'. הדקדוקים רבו בפרשה הלז; א', דפירש רש"י²¹, **אותה הוכחת** - ראויה היא שתהיה גומלת חסדים, וכדאי לכנוס בביתו של אברהם וכו'. הנה היה הסימן הלז לראות אם היא גומלת חסדים; ויקשה, מה הוא הגמילות חסד כל כך - שישאל איש מעט מים ויותן לו, מי הוא המונע דבר קטן כזה מהמבקש ממנו. ואף מה שנתנה לגמלים לשתות - אינה ראויה כל כך. ב', **'והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח ה' דרכו אם לא'** - מה היה מסופק, הלא ראה שהצליח לפי סימנו²². ג', צריכין להבין, מפני מה בכל 'הפרשה כולה שנאמרה **'נַעֲרָה'** כתיב **'נַעֲרָה'** וקרי **'נַעֲרָה'**

ונראה לי לתרץ הכל בענין אחד. ונוכל לומר, שכוונת אליעזר היה באותו הסימן לראות, אם היא כדאי וראויה לכנוס בביתו של אברהם, היינו אם היא נקיה מפריצות עריות מכל וכל, כי אף אם היה בה כל המעלות ומדות טובות - אם לא שמרה עצמה מעריות מכל וכל, אינה ראויה לכנוס לביתו של אברהם, להדבק בגוף קדוש כזה, וניסה אותה על זה. והנה מדרך הנשים הפרוצות, בושות להבזות את עצמן בעיני רואיהן, לעשות איזה עֲבֻדוֹת נְקִלָּה בפניהם, ובפרט נגד האיש שרוצה לזנות עמה. וזה היה כוונת אליעזר לעשות סימן זה, שאמר **והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך וגו' ואמרה שתה וגם לגמליך וגו' אותה הוכחת וגו'** היינו כאמור, שהוא סימן שאינה פרוצה בעריות, על כן לא תִּבּוֹשׁ לעשות אף מלאכה בזויה, בכדי לגמול חסד. ויפה פירש רש"י - כדאי היא לכנוס בביתו של אברהם, כי מזה יתברר שהיא בתולה כשרה. וכן היה, כמבואר בפסוק **והיא כאשר אמר לה הגמלאיני נא מעט וגו' ותאמר שתה וגם לגמליך וגו' ותִּשְׁקָהּ**

אמנם, היה יכול להסתפק פן ואולי כוונתה במה שהשקתה אותו - הוא מחמת לעשות לעצמה איזה קִרְבּוֹת אֵתוֹ, לטעם איזה דבר לא טוב, על כן למען תוציא את עצמה מחשד זה על כן **ותכל להשקותו** רצה לומר שְׁפָלְתָה מהר להשקותו ותיכף אמרה **וגם לגמליך אשאב וגו' ותשאב לכל גמליו** להראות שאין כוונתה חלילה לשום דבר מגונה, רק בכדי לגמול חסד. **ותשאב לכל גמליו** - אף שהיא מלאכה בזויה וכנ"ל, להודיע שהיא כשרה. **והאיש משתאה לה** כי אחר הבירור הזה עוד היה מסתפק, ולא נתברר לו מכל וכל ולא יצא הספק מלבו, והיה משתומם²³ אולי עוד יש איזה שמץ מִגְנוּת זה. על כן, למען יתברר לו הכל על נכון שלא יהיה שום ספק בלבו, ניסה אותה פעם שנית, בזה שנתן לה המתנות, **נזם זהב וגו'.** כי הנה מדרך הפרוצות בושות ליקח אֶתֶנָּן מִהַמְזֻנָּה עמה בפני רואים, לכך עשה הנסיון היינו **והיא כאשר כלו הגמלים לשתות וגו' ויקח האיש נזם זהב וגו'**, וראה

¹⁵ **ספר גלי רזיא:** אמר סמאל בלבו שרה מתה ינמק כבר נתנלל הוא בן ז' ל שנה לא יאחר אברהם מלתת לו אשה ובכל יום היה הולך לשמוע מה היו מדברי בבית אברהם על ענין החיתון של צחק עד ששמע שקרא לאליעזר והפקידו על חיתון יצחק ושילך לקחת אשה לבנו ממולדתו וממשפחתו אז שמח אמר בלבו אלך עם אליעזר שהוא לילי ואעש'שישא בת כתואל הארמי ויש לו בן לאיט לבהארמי אעשה באופושישא אחותו וקילס שמל אברהם גזר הגוזר שינא מיצחק לאיהו סטרא שמאלא א' חצוני עשו וישמעאל שהוא ימיני מסטר חציר צריך ג"כ שיצא מסטרא

¹⁶ מאור ושמש בראשית פרשת מקץ: ידוע מספרי הקודש, דיש חמשה חסדים וחמשה גבורות, וצריכים להמתיקם. והנה חמש פעמים אלהים גימטריא ת"ל. והנה איתא בכתבי האר"י ז"ל כשמשיפיע לנוקביה נחסר שנים ונשאר תכ"ח, עיין שם באריכות, והוא גימטריא חת"ך והוא שֵׁם הממונה על הפרנסה, וְהַחֲתִיךָ חַיִּים לָקַל חַי, ונשפעים לכנסת ישראל פרנסה וחיים.

¹⁷ **פּוֹתַח אֶת יָדָיו = חֲתָךְ = שֵׁם הַפְּרָנְסָה**

מאור ושמש שמות פרשת בשלח: וכשנמתקין הגבורות בדרך שיתבאר - דהיינו שמחסרין אחד ממנין ת"ל ונשאר תכ"ט אז הוא המתקה. וכשמחסרין עוד אחד נשאר תכ"ח כמנין חת"ך - אז הגבורות נמתקין ביותר, שגם הגבורות מסכימין עם החסדים להיטיב עם ישראל. כי שֵׁם זה הוא שֵׁם של רחמים - הַחֲתִיךָ חַיִּים לָקַל חַי, ויוצא מפסוק (תהלים קמה טז) **פּוֹתַח אֶת יָדָיו** - מסופי תיבות שלו.

¹⁸ מאור ושמש שמות פרשת שקלים:

פירוש הפסוק זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש פירוש, שִׁיָּרְאוּ להכשיר מעשיהם בתשובה ומעשים טובים, שִׁיִּחְצֻוּ השקל; רצה לומר, שִׁיִּחְצֻוּ הגבורות שעולין כמנין שקל שלא יהיו שְׁלָמִים, ואז יתגברו החסדים על הגבורות, ויכללו הגבורות בהחסדים ויתגלו החסדים העליונים על כנסת ישראל.

¹⁹ ספר עמק המלך - שער ו - פרק לח: מ"ן ממנצפ"ך שהם קשים ביותר. כי מם היא אות של מות ונון היא אות של נחש, והיא עצמה צורת נחש, וממנה נבראת, כי קוצה התחתון היא סוסופיתא דדהבא של ה' קוטרין נוכראין היונקים ממנה.

²⁰ מעבר לפעם ראשונה זו וכדה על שכמה

²¹ רש"י: (יד) אותה הכחת - ראויה היא לו שתהא גומלת חסדים וכדאי ליכנס בביתו של אברהם. ולשון הוכחת ביררת, אפרוביש"ט בלע"ז [להראות בבירור]:

²² מדרש אגדה (בבב) בראשית פרק כד פסוק כא (פרשת חיי שרה): [כא] והאיש משתאה לה. היה שותק לפי שלא היה יודע אם אותה אשה שאמרה לו גם לגמליך אשאב אם היא ממשפחת אברהם, ועל זה נפלה מחשבה בלבו:

רש"י: משתאה - משתומם ומתבהל על שראה דברו קרוב להצליח. אבל אינו יודע אם ממשפחת אברהם היא אם לאו.

שלקחה ממנו בפני כל האנשים אשר היו אתו - אז ידע בבירור שהצליח ה' דרכו, כי צנועה וכשרה היא, והיא כדאי לכנוס בביתו של אברהם אבינו.

והנה, איתא בזוהר הקדוש (פרשת בא לח ב), על פסוק ליל שְׁמֵרִים הוא לֵה' (שמות יב מב)²³, הובא שם הפסוק (דברים כב כח)²⁴ כִּי יִמָּצָא אִישׁ יַעֲרֵי בְּתוּלָה, כתיב יַעֲרֵי וקרי יַעֲרָה'. עַד לֹא קִבְּלִית דְּכָר - נקראת יַעֲרָה', וְכֵד קִבְּלִית דְּכָר - אֵיתְּקִרִיאת יַעֲרָה', יעויין שם²⁵. ואחרי שכאן נתברר שהיא בתולה כשירה שעדיין לא קבלית דכר²⁶ - על כן נקראת יַעֲרָה'²⁷. וגם כוונת אליעזר היה, שיזמין לו ה' בתולה כשרה, שעדיין לא קבלית דְּכָר - על כן אמר גם הוא בלשונו יַעֲרָה'. אמנם, כשחזר וספר הדברים לפני לבן (בראשית כד מג), לא אמר רק וְהָיָה יְהַעֲלָמָה²⁸ שהוא שם הַתֶּאֱרָר לַבְּתוּלָה, כי לא רצה לגלות שעשה לעצמו סימן לנסות אותה אם כשרה בזה, ודו"ק

²³ שמות פרק יב (בא): (מא) וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יֵצְאוּ כָל-צִבְאוֹת יִקְוֹק מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: (מב) לֵיל שְׁמֵרִים הוא לֵיל יִקְוֹק לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הוּא-הַלַּיְלָה הַזֶּה לֵיל יִקְוֹק שְׁמֵרִים לְכָל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדֹרֹתָם:

²⁴ דברים פרק כב פסוק כח (כי תצא): (כח) כִּי-יִמָּצָא אִישׁ יַעֲרֵי בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא-אֶרְשָׁה וּתְפָשָׁה וְשָׁכַב עִמָּה וְנִמְצָאוּ:

²⁵ זוהר כרך ב (שמות) פרשת בא דף לח עמוד ב: ות"ח כתיב ליל שמורים הוא לֵיל לְהוֹצִיאֵם וְגו' הוא הלילה הזה לֵיל שְׁמֹרִים לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', האי פסוקא קשיא כיון דאמר ליל מהו שמורים ולא שמור, שמור מבעי ליה וכתיב הוא הלילה הזה ליל קאמר בקדמיתא ובתר לילה, אלא הכי תנינן כתיב (דברים כב) כי יהיה נערה בתולה, נער כתיב מ"ט משום דכל זמן דלא קבילת דכר אתקרי נער מדקבילת דכר אתקרי נערה אוף הכא ליל עד לא קבילת דכר, ואף על גב דכתיב ביה שמורים דכר הוה זמין לאתחברא עמה, ובשעתא דאתחבר עמה דכר כתיב הוא הלילה הזה לֵיל שְׁמֹרִים, שמורים דכר ונוקבא, ובגיני כך כתיב הלילה הזה

²⁶ לא כדרך הפרוצות

²⁷ תלמוד בבלי מסכת כתובות דף מד עמוד ב: אמר ריש לקיש: המוציא שם רע על הקטנה - פטור, שנאמר: ונתנו לאבי הנערה, נערה מלא דבר הכתוב. מתקיף לה רב אחא בר אבא: טעמא דכתיב בה הנערה, הא לאו הכי - הוה אמינא אפילו קטנה, הא כתיב: ואם אמת היה הדבר הזה לא נמצאו בתולים לנערה, והוציאו את הנערה אל פתח בית אביה וסקלוה, וקטנה לאו בת עונשין היא! אלא כאן נערה, הא כל מקום שנאמר נער - אפילו קטנה במשמע.

²⁸ בראשית פרק כד פסוק מג (פרשת חיי שרה): (מג) הִנֵּה אֲנִי נֹצֵב עַל-עֵינַי הַמֵּיִם וְהִנֵּה הָעֵלְמָה הַיָּצֵאת לְשָׂאֵב וְאִמִּי אֵלֶיהָ הִשְׁקִינִי-גַּם מֵעַט-מֵיִם: מִכָּדָר: